
Hedef Özgürlük: Küresel Isınma ve Ehliyetsiz Kimse^o

Sheldon Richman^{oo}

Küresel ısınma, anlaşmazlık yaratan bir konudur. İnsanların bir kısmı, küresel ısınmaya inanıyor, bir kısmı da inanmıyor; taraflardan her biri, diğerine endişeyle bakıyor. Ben, sıkı sıkıya şüphecilerin yanında yer almıştım ama son zamanlarda tedirgin edici bir ilgiye sahip oldum. Pek çok insan gibi ben de bir atmosfer bilimci değilim. Küresel ısınmanın yaşandığına veya yaşanmadığına ilişkin bilimsel bir iddiayı birinci elden değerlendirme imkânına sahip değilim. Bu yüzden, bir bilim adamının, küresel ısınmanın lehinde olan başka bir bilim adamının tezine karşı söylediklerine inanmak için sahip olduğum gerekçeler nelerdir?

Kesinlikle iyi gerekçeler yok.

Şüpheli bilim adamlarını ve bilim yazarlarını niçin tercih ettiğimi biliyorum ama gerekçeleri bilimsel olmadıkları için sağlam değiller. Aksine gerekçeler, çevrecilerin tahminleriyle ilgili daha önceki yanlış kayıtlar veya küresel ısınma ilgili tipik devletçi yaklaşım veya sanayicilik hakkında kendi taraftarlarının tahmin edilen tutumları gibi konu dışı şeyler üzerine dayalıdır.

Kâbus gibi pek çok çevreci senaryonun kuşkulu olduğu doğrudur; çünkü onlar daha çok, bilim yerine kötü iktisada dayandırılırlar. Aşırı nüfus histerisi,

---

^o “The Goal Is Freedom: Global Warming and the Layman”, *Ideas on Liberty*, Cilt: 57, Sayı: 1, Ocak 2007.

^{oo} Sheldon Richman, *The Freeman: Ideas on Liberty* ve *In brief* dergilerinin editörüdür.

şükürler olsun ki yavaşlamıştır. Aynı şekilde, kaynakların tüketilmesine ilişkin tahminler, makûl iktisadî teori ile Julian Simon tarafından geliştirilen “sonsuz kaynaklar” iddialarıyla reddedilmektedir.

Ne var ki, kötü bir kehanetler serisi, en son çevreci kehanetin de zorunlu olarak yanlış olduğunu göstermez. Her şeyden önce, küresel ısınma konusunda uyarıda bulunan atmosfer bilimciler, zorunlu olarak, aşırı nüfus ve kaynak tükenmesi konusunda uyarıda bulunanlarla aynı insanlar değildirler. Ayrıca, geçmişte kötü tahminler yapmış olan bir kimse bile bir sonraki tahmininde doğru tahminde bulunabilir.

Çok az sayıda itibar edilebilir bilim adamı dışındakiler, halen devam eden küresel ısınmada potansiyel sorunlar görmektedirler. Tiz sesli çığırkanların varlığı, onları gölgede bırakmamalıdır. Bu yüzden, küresel ısınma konusunun lâyıkıyla değerlendirilmesi gerekir. İnsan faaliyetinin, kötü neticeleri ortaya çıkaracak bir boyutta atmosferi ısıtması için yeteri kadar sera gazı üretiyor olduğu ihtimalini hesaba katmamanın a priori bir sebebini bilmiyorum. Bu, söz konusu ihtimalin olduğu anlamına gelmeyeceği gibi, olmayacağı anlamına da gelmez.

Şüphecilerin buz tabakaları veya deniz yüzeyleri veya güneş lekeleri hakkındaki literatüründen toplayabildiğim her yarı gerçek şey (*factoid*) için başka birisi, başka bir yarı gerçek şey üretebilir. Bilim adamı olmayan birisi, hangisinin doğru olduğuna nasıl karar verecek?

Bu, şüphecilerin aşikâr bir biçimde önemli noktaları ortaya koymadıklarını söylemek değildir. Onlar bunu yapıyorlar ve küresel ısınmaya inananlar, onlara bakmalıdırlar. Ama bu hâlâ bilim adamı olmayan birisinin pirinci taşından nasıl ayıklayacağı sorusunu cevapsız bırakmaktadır.

Bireysel özgürlük taraftarları için, şüphecilerin haklı olduklarına, çünkü diğer tarafın küresel ısınmaya yönelik devletçi çözüme bel bağladıklarına inanmak çekicidir. Çoğu çözüm yolu, fosil yakıtların yakılması üzerinde hükûmet kontrolünü zorunlu kılmaktadır. Serbest piyasa taraftarlarının hiçbirisi, özellikle çözüm yolları ısının göz ardı edilebilir düşüşlerden daha fazlasını vaat etmediğinde, siyasî bir hedefe –karbon emisyonlarının düşüşüne- ulaşmak için hatırı sayılır ölçüde vergi ve sübvansiyonlara sebep olan/izin veren bir konumda rahat olmayabilir. (Aslında -emisyon değil de sıcaklığın-, küresel ısınmaya inananların konuya ilgi göstermelerinin asıl kaynağı olması gerektiği varsayılmaktadır).

Ne var ki, önerilen çözümler temelinde bilimsel bir tartışmadaki tarafları toplama/bir araya getirme, şeyleri ele almak için doğru bir yol değildir. Küresel ısınmaya inanan birisinin bilimi doğru, çözümü yanlış alabilir. Hükûmetin sigara içmeyi yasaklamaması gerektiği düşüncesi, sigara içmenin sağlığınıza için zararsız olduğu anlamına gelmemektedir. Serbest piyasayı kollama ve küresel ısınmanın bir sorun olduğunu düşünme konusunda tutarsız bir şey yoktur.

Liberaller, çevrecilerin paket önerilerini kabul etmede dikkatli olmalıdırlar. Küresel ısınmadan kaynaklanan muhtemel tehlikeye karşı ancak devletçi çözümlerin var olduğu taraftan uzaklaşmayı gerçekten istiyor muyuz? Bu, özgürlük felsefesine ve piyasa sürecine güven yokluğuna ihanet olacaktır.

Şüpheciler çoğu kere küresel ısınmaya inananları nesnellği bir kenara atan sanayileşme ve serbest piyasa karşıtı insanlar olarak resmetmektedir; çünkü onlar, bir ilkellik ve totaliter kontrol çağı başlatmayı istiyorlar. Belki onların bir kısmı böyle ve hakikaten böyle bir çağı istiyorlar. Ama hepsi böyle mi? Buna inanmak zor.

Siyasetin Yozlaş(tır)ması

Şüpheciler genellikle küresel ısınmaya inananların tezlerini destekleyen araştırmaların çoğunluğunu hükümet maliyesinin yozlaştırıcı etkisine atfederler. Bilimsel araştırmaların siyasileştirilmesinin felâket tellalları için bir avantaj yarattığına inanmada güçlük çekmiyorum. Gücün, elverişli/uygun bulgulardan çıkıp yayılma ihtimali yoktur. Ama bu, küresel ısınma hakkındaki bütün karamsar tahminlerin yanlış olması gerektiği anlamına mı gelir? Böyle olduğunu düşünmüyorum. insanın neden olduğu tehlikeli küresel ısınmanın şu an yaşandığına inanan her bilim adamının kendisini bir hükümet yardımı için kötü maksatla kullandırmış olduğunu düşünmek, safdillik olur. Bu ihtimal dışı ithamı ispat etmek için yanlış teşvikler hakkındaki soyut iddialardan daha fazlasına ihtiyacınız var. Bir kimsenin yaptığı muhalefette iyi niyetli olduğunu varsaymak, daha verimli bir yaklaşım gibi gözükmektedir.

Böylece, soruma tekrar geri dönüyorum: Atmosferle ilgili çok fazla bilgisi olmayan birisi, küresel ısınma hakkında olumlu ve olumsuz iddiaların doğrusunu yanlışından nasıl ayırt edebilir?

Bazı şeyleri kabul etmek makûl gibi gözükmektedir: İlk olarak, yeryüzü ısınıyor; ve ikinci olarak, bu ısınmanın sorumlusu, kısmen insan faaliyetidir. Şüphecilikle bağlantılı çoğu bilim adamı, bu noktaları kabul ediyorlar. Her iki durumda da aşikâr olan soru şudur: Ne kadar? Diğer soru da şudur: Küresel ısınmanın etkileri iyi mi, kötü mü, yoksa iyi ve kötünün karşımı bir şey midir? Her iki soru üzerine de söz söyleyecek bir konumda değilim. Belki hiç kimse –hatta seçkin iklim bilimciler bile- en azından bugün bu noktada değil.

Şunu çok iyi biliyorum: Bunlar, hayli karmaşık ampirik sorulardır; siyasî, etik veya ideolojik sorular değildirler. Bu yüzden cevaplar, –tercihen hükümet kontrolüyle şaibeli hale getirilmemiş- bilimsel sürece bırakılmalıdır.

Aynı zamanda, bireysel özgürlüğe bağlı bilim adamı olmayanların (*laymen*) eklemek istedikleri bir soru var: Eğer potansiyel olarak zararlı insan kaynaklı iklim değişimi oluyorsa, özgürlüğü ihlâl etmeksizin buna nasıl karşılık verilebilir/ yaklaşılabılır? Enerjimizi, bu soruyu cevaplamaya harcamalıyız. İyi bir başlangıç,

Reason Foundation'ın yayımlamış olduğu ve Shikha Dalmia¹, Donald Boudreaux² ve Julian Morris³ tarafından yazılan makalelerden oluşan bir seriyle yapılıyor. Ayrıca, *The Cato Journal*'ın yayımlamış olduğu ve Edwin Dolan⁴ tarafından yazılmış tahrik edici bir çalışmayı da öneriyorum.

Serbest piyasa literatürü, çevre sorunlarına yönelik hükûmet çözümlerine güvensizlik sebepleriyle doludur. Bu gerekçeler, yanlış teşvikler ve bütün siyasî süreçleri istila eden yetersiz bilgileri ihtiva etmektedir. Bürokratik herhangi bir program, güç, ayrıcalık ve yetersizlikle yozlaştırılacaktır. Bu yüzden bizim için bugün, biricik felsefemizi özgürlük ve zenginliğin gerekleriyle tutarlı bir tavır içinde potansiyel iklim tehlikeleriyle mücadele etmeye yönlendirme zamanıdır.

Niçin özgürlük? Çünkü kendi kendini idare edebilme yeteneğine sahip bir yaşam, (bizim bile istediğimiz varsayılan) daha soğuk bir iklimle ilgili belirsiz vaatten uzaklaşmak/vazgeçmek için çok önemlidir. Ve niçin zenginlik? Çünkü yoksulluk öldürür –bundan emin olabiliriz– ve zenginlik bizleri iyileştirir.

Çeviren: Yusuf Şahin

---

¹ “Property Rights Approaches to Global Warming: Scope and Limits”, *Reason Roundtable: Global Warming and Potential Policy Solutions*, http://www.reason.org/commentaries/dalmia_20060907.shtml, (07.06.2007).

² “The Missing Elements in the ‘Science’ of Global Warming”, *Reason Roundtable: Global Warming and Potential Policy Solutions*, http://www.reason.org/commentaries/boudreaux_20060907.shtml, (07.06.2007).

³ “The Role of Market Institutions in Enabling Adaptation to Climate Change”, *Reason Roundtable: Global Warming and Potential Policy Solutions*, http://www.reason.org/commentaries/morris_20060907.shtml, (07.06.2007).

⁴ “Science, Public Policy, and Global Warming: Rethinking the Market-Liberal Position”, *Cato Journal*, Cilt: 26, Sayı: 3, (Sonbahar) 2006, s. 445-468 (<http://www.cato.org/pubs/journal/cj26n3/cj26n3-3.pdf>), [07.06.2007].